

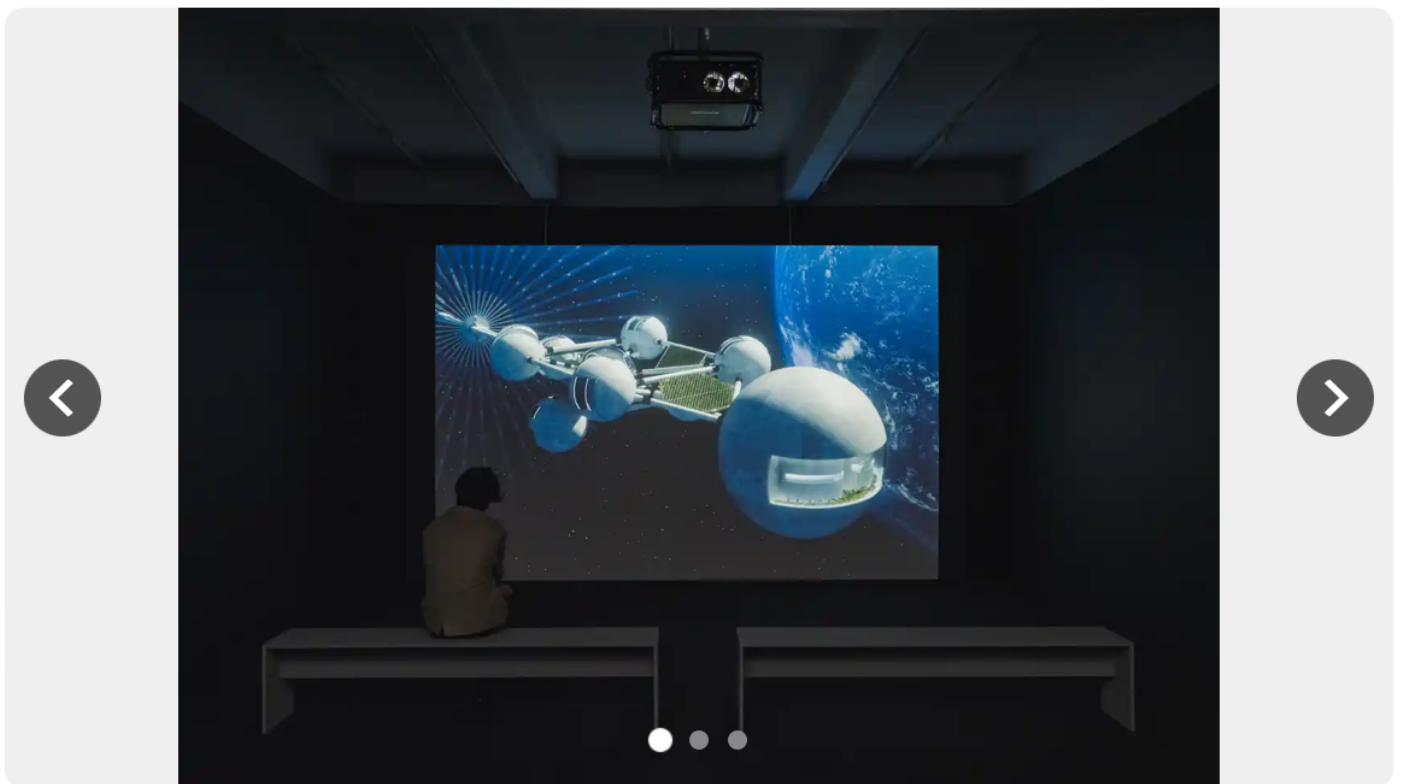
Vi glider runt i en judisk rymdkoloni

Publicerad 28 maj 2025 kl 06.00

Uppdaterad kl 09.20

I ett mörkt rum på Cecilia Hillström gallery visas Yael Bartanas intergalaktiska video "Farewell".

Adam Rosenkvist tar på sig VR-glasögonen, men kan inte släppa verklighetens krig i Gaza.

Rymdskeppet Light to the nations i Yael Bartanas "Farewell", 2024.

Foto: Jean-Baptiste Béranger

RECENSION. Ett jättelikt rymdskepp med formen av kabbalans Livets träd lämnar Jorden i jakt på ett nytt hem åt människan. Men innan denna intergalaktiska exodus: en avskedsceremoni, en nattlig dans i en trolsk glänta.

Sådan är utgångspunkten för **Yael Bartanas** mäktiga video "Farewell". I fjol var det ett av Venedigbiennalens mest minnesvärda verk, med en storslagen inramning i Tysklands paviljong. Nu ställer den Berlinbaserade, israeliska konstnären ut på Cecilia Hillström gallery, där videon visas i ett mörklagt rum. Den rituella dansen blir gradvis alltmer extatisk, körsången mer intensiv och vävs samman med bilder av skeppet *Light to the nations*, som gör sig redo för avfärd. När ceremonin når sin kulmen bär de vitklädda deltagarna djurmasker. Man vet inte om det är apokalypsen eller återlösningen som väntar.

Tar man på sig VR-brillor får man glida runt ombord på farkosten, ett slags judisk rymdkoloni vars tio sfärer svarar mot de tio attributen i Livets träd. Rummet lysas upp av det blå skenet från en neonskylt med texten "Home sick".

"Farewell" är starkare än jag mindes den från Venedig. Kraftfull, omtumlande, med en mångbottnad mix av judisk mystik och messianism, science fiction och domedagsstämning. Men utställningens timing är komplicerad, när Israels vidriga krig i Gaza fortsätter att förvärras långt bortom det tänkbara och efter den 7 oktober 2023. "Kontextblint" kallas det i **Kunstkritikk (16/5)**.

Ja, till viss del. Samtidigt präglas hela Bartanas konstnärskap av en kritisk blick på Israels och Europas då, nu och framtid, på makt och tillhörighet. Och det har en komplexitet som i dessa tider bör värnas. Så även "Farewell". Ceremonin spelar friskt på **Leni Riefenstahls** film "Olympia", nyttjar fascismens estetik och låter utopins förföriska idé kollidera med de förvrängningar som krävs om den ska förverkligas. Det är ett i grunden splittrat verk, som lämnar mig omskakad och utan entydiga svar.

KONST

Yael Bartana

Farewell

Cecilia Hillström gallery, Stockholm

Till 19/6

Av Adam Rosenkvist